

Семеняка А.А.,
старший викладач кафедри обліку підприємницької діяльності,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ І РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

У сучасних умовах господарювання зростає потреба у своєчасній, повній та достовірній інформації, що надається керівництву економічного суб'єкта його структурними підрозділами і тому відіграє вирішальну роль в управлінні, подальшому функціонуванні та розвитку підприємства. Об'єктивною необхідністю і однією з основних умов прийняття правильних управлінських рішень для будь-якого господарюючого суб'єкта являється належна організація внутрішньогосподарського контролю.

Зарубіжні вчені Е.А. Аренс та Дж.К. Лоббек [1, с. 261] вважають, що необхідність внутрішньогосподарського контролю полягає в забезпеченні керівництва надійною інформацією, збереженні активів та документів компанії, ефективності господарської діяльності та відповідності встановленим обліковим принципам.

Внутрішньогосподарський контроль доходів і результатів діяльності підприємств є найважливішою ланкою управління. Такий контроль, дає змогу оперативно дізнатися, які напрямки діяльності підприємства є найефективнішими та перспективними, й у відповідності до цього скоригувати дії керівництва, спрямувавши їх на використання сприятливих можливостей для отримання якомога більших доходів і позитивних результатів діяльності. Необхідність існування досконалої системи внутрішньогосподарського контролю пояснюється ще й суттєвими змінами в організації та методології системи інформаційного забезпечення, що відбувається у зв'язку з процесами тотальної комп'ютеризації сучасних підприємств.

Метою внутрішнього аудиту доходів і фінансових результатів є встановлення достовірності даних первинних документів щодо визначення сум від реалізації готової продукції та надання послуг, витрат, що включаються до виробничої собівартості, а також повноти, своєчасності і відповідності чинним нормативним документам їх відображення в облікових регістрах та фінансовій звітності.

З метою ефективно організації внутрішнього аудиту необхідно дотримуватись певної послідовності виконання аудиторських робіт. Під час

перевірки доходів і результатів діяльності на досліджуваних підприємствах передбачено проведення наступних процедур внутрішнього аудиту:

- перевірка своєчасності та правомірності складання первинних документів, які відображають відвантаження продукції;
- перевірка визнання доходу і результатів діяльності;
- аналіз правильності визначення цін на реалізовану продукцію;
- оцінка своєчасності надходження виручки підприємству;
- перевірка дотримання умов збереження готової продукції та правильності її оприбуткування і списання;
- перевірка відповідності фактичних залишків готової продукції за обліковими даними на складі;
- перевірка визначення результатів діяльності;
- перевірка правомірності застосування рахунків бухгалтерського обліку для відображення доходів і результатів діяльності.

Джерелами інформації для проведення такої перевірки є: первинні документи на відвантаження та видачу зі складу продукції і цінностей (рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні, вимоги, податкові накладні, приймально-здавальні акти), реєстри документів по реалізації продукції і послуг, облікові реєстри по рахункам.

На першому етапі перевірки слід з'ясувати порядок оцінки готової продукції у відповідності з П(С)БО 9 «Запаси». Так, за П(С)БО 9 [3] оцінку готової продукції розглядають за її окремими видами на наступних етапах руху: при надходженні, вибутті та на дату складання звітності. При виготовленні готова продукція зараховується на баланс підприємств за первісною вартістю, яка складається із суми фактичних витрат на її придбання або виготовлення. Внутрішній аудитор при цьому має перевірити витрати, що формують первісну вартість продукції у відповідності з переліком витрат, передбаченим П(С)БО 9 «Запаси».

У рамках другого етапу перевіряється правильність обліку руху готової продукції на складі. При цьому важливо встановити правильність відображення в обліку відвантаженої продукції, визначення доходу від реалізації та фінансового результату діяльності підприємства.

Для визначення фінансового результату діяльності необхідно дотримуватися принципів визнання доходів, а саме: нарахування, відповідності, періодичності.

Під час перевірки завданням внутрішнього аудитора також є визначення доходу в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності за видами діяльності, що забезпечують інформацією для подальшого аналізу роботи підприємства та прийняття управлінських рішень. При цьому аудиторі слід керуватись П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» [2].

Аудитор повинен з'ясувати критерії визнання доходів від звичайної

діяльності (доходи від операційної діяльності, доходи від фінансових операцій, доходи від іншої звичайної діяльності) та доходів від надзвичайних подій, а також правомірність визначення в обліку фінансових результатів за кожним видом діяльності. Від правильності визначення суми доходу залежить загальний фінансовий результат підприємства та сума чистого прибутку, яка залишається в його розпорядженні.

Отже, внутрішній аудит сприяє виявленню недоліків, попередженню банкрутства, визначенню перспектив розвитку виробництва в умовах жорсткої конкурентної боротьби як в державі, так і за її межами.

Література:

1. Аренс А., Лоббек Дж. Аудит.-М.: Финансы и статистика, 1995. - 560 с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87. // Все про бухгалтерський облік. - 2003. - № 14. – С. 10 – 12
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 2 листопада 1999 р. № 246. // Все про бухгалтерський облік. - 2003. - № 14. – С. 30 – 32.

УДК 657.1:334

Стеців І.І.,

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту,
Львівський державний університет внутрішніх справ

ПРОЦЕС КОНТРОЛЮ: СТРУКТУРНИЙ І ТЕХНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ ТА ОБЄКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ

Забезпечення ефективного і раціонального функціонування будь-якого економічного об'єкта вимагає застосування заходів щодо перевірки його діяльності. Такі заходи реалізуються через організацію системи контролю. Поняття організації системи контролю необхідно застосовувати у широкому і вузькому розумінні цього терміну. У широкому розумінні – це створення відповідних ланок контролю в державі з метою охоплення контролем всіх сторін економіки і суспільства та законодавчого визначення їх функцій. Важливим в організації системи контролю держави є дотримання низки вимог [1, 268-271].

Діяльність кожної ланки контролю регламентується нормативно-правовими актами, які можуть мати загальнодержавний і відомчий характер і виступають як нормативно-правове забезпечення. Методика та методологія виконання процесу контролю кожною ланкою формується у відповідних